

Neliapäev, 29 September 2005

20. avaldab kahetsust selle üle, et tippkohtumisel ei saavutatud kokkulepet ÜRO Julgeolekunõukogu reformimise küsimuses, ent tervitab samas asjaolu, et peaassamblee on kohustatud esitama aasta 2005 lõpuks uute ettepanekute põhjal julgeolekunõukogu kohta aruande, mille puhul tuleb võtta arvesse eesmärgi tagada julgeolekunõukogu suurem läbipaistvus ja tõhusus ning riikide õiglasem esindatus selles; kinnitab, et Euroopa Parlament pooldab endiselt ÜRO Julgeolekunõukogus Euroopa jaoks ühtse koha loomist, niipea kui poliitilised, põhiseaduslikud ja õiguslikud tingimused seda lubavad;

21. toetab ja tervitab vastloodud ÜRO Demokraatiafondi, kuivõrd see on oluline vahend ülemaailmse demokraatia edendamiseks, ning kutsub liikmesriike ja komisjoni üles toetama seda poliitiliselt ja rahaliselt; kinnitab uuesti oma veendumust, et ÜRO vajab oma struktuurides demokraatia märgatavat suurendamist ja rõhutab seetõttu oma üleskutset demokraatiaks ÜRO Peaassamblees;

22. kordab oma seisukohta, et ELi ÜRO juures asuvate diplomaatiliste esinduste efektiivsemaks muutmine on ülima tähtsusega nendevaheliste suhete parandamiseks ja ELi mõju suurendamiseks rahvusvahelises plaanis; õhutab sellest tulenevalt nõukogu ja komisjoni aktiivselt püüdlema selle poole, et ühendada vastavad delegatsioonid ühiseks ELi välisdelegatsiooniks ÜRO peakorterites New Yorgis, Genfis, Viinis ja Nairobis;

23. tervitab üleskutset tugevdada koostööd ÜRO ning riiklike ja regionaalsete parlamentidega, kuivõrd see kujutab endast parlamentide rolli tunnustamist arengu ja demokratiseerumisprotsessi juures;

24. tervitab eelnimetatud tippkohtumisele järgnenud Maailmapanga, Rahvusvahelise Valuutafondi ja Aafrika Arengupanga kohtumisel uuesti väljendatud kohustust kustutada 18 kõige vaesema ja ühtlasi ränka võlakooormat kandva riigi võlad 100 % ulatuses;

25. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, ELi liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO peasekretärile, ÜRO Julgeolekunõukogu eesistujale ja liikmesriikidele, ÜRO Peaassamblee 60. istungjärgu eesistujale ning ÜRO Majandus- ja Sotsiaalnõukogu esimehele.

P6_TA(2005)0363

Valgevene

Euroopa Parlamendi resolutsioon Valgevene kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma eelnevaid resolutsioone olukorra kohta Valgevenes;
- võttes eriti arvesse oma 10. märtsi 2005. aasta resolutsiooni Valgevene kohta ⁽¹⁾ ning oma 7. juuli 2005. aasta resolutsiooni poliitilise olukorra ja massiteabevahendite sõltumatuse kohta Valgevenes ⁽²⁾;
- võttes arvesse Sahharovi mõttevabaduse auhinna andmist Valgevene Ajakirjanike Liidule 2004. aasta detsembris;
- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 12. aprilli 2005. aasta resolutsiooni inimõiguste olukorra kohta Valgevenes;
- võttes eriti arvesse ELi tegevuskava demokraatia edendamiseks Valgevenes, mis võeti vastu Euroopa Parlamendi Valgevenega suhtlemiseks loodud delegatsiooni poolt 23. veebruaril 2005;
- võttes arvesse komisjoni 12. mai 2004. aasta teatist Euroopa naabruspoliitika kohta (KOM(2004)0373);

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid P6_TA(2005)0080.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid P6_TA(2005)0295.

Neliapäev, 29 September 2005

- võttes arvesse Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee resolutsioone olukorra kohta Valgevenes ja eriti oma 28. aprilli 2004. aasta resolutsiooni ajakirjanduse jälitamise kohta Valgevene Vabariigis;
 - võttes arvesse ELi poolt 2. juulil 2004 vastu võetud Valgevene ametnike vastaseid sanktsioone seoses kolme Valgevene opositsiooniliidri ja ühe ajakirjaniku kadumisega;
 - võttes arvesse ELi presidentuuri poolt 2. augustil, 12. augustil ja 30. augustil 2005 tehtud avaldusi Valgevene kohta;
 - võttes arvesse komisjoni otsust sõlmida 138 000 euro suurune leping Deutsche Welle Radioga sõltumatuks raadio- ja internetiringhäälinguks Valgevenes üheks aastaks alates 1. novembrist 2005;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 4,
- A. arvestades, et olukord Valgevenes on paranemise asemel halvenenud, mis on viinud olukorrani, kus jõhkralt rikutakse inimõigusi, alamkoda on ilma jäetud õigusloomega seotud õigustest ja majanduselu juhib president; arvestades, et nimetatud rikkumiste hulka kuulub ka demokraatliku opositsiooni liikmete vangistamine ja muud nende vastu suunatud repressioonid;
- B. arvestades, et mõne viimase aasta jooksul on "tehnilistel" põhjustel suletud mitu erakonda, 22 sõltumatut ajalehte, rohkem kui 50 eri tasandi ja poliitiliste veendumustega demokraatiameelset valitsusvälist organisatsiooni ning mitu haridusasutust, samas kui on selge, et kõikide nende juhtumite puhul karistati neid organisatsioone presidendi ja tema poliitika kritiseerimise eest;
- C. arvestades, et Valgevene justiitsminister Viktor Halavanau andis välja erakondlike rühmituste, ametiühingute, koalitsioonide, kodanikualgatuste ja kodanikuliikumiste kohustuslikku registreerimist käsitleva dekreeidi eesmärgiga ennetada Aleksander Lukašenko konkurenti toetavate poliitiliste jõudude ühinemist järgmise aasta presidendivalimistel;
- D. arvestades, et 13. septembril 2005 andis Valgevene president Lukašenko välja dekreeidi, millega omistab endale andestamise õiguse varaga seotud kuritegude osas, eesmärgiga veelgi monopoliseerida kogu riigivõimu, sealhulgas kohtuvõimu;
- E. arvestades, et 2004. aasta aprillis kritiseeris ÜRO inimõiguste komisjon Valgevenet jätkuvate tagakiusamise juhtumite tõttu ning valitsusväliste ja rahvusvähemuste organisatsioonide, sõltumatute meediaväljaannete, opositsiooniliste erakondade, sõltumatute ametiühingute ja usuliste ühenduste tegevuse lõpetamise tõttu ning demokraatlikus, sealhulgas sõltumatu meedia tegevuses osalevate isikute tagakiusamise tõttu;
- F. arvestades, et Valgevene sõltumatute ülikoolide sulgemine viis Euroopa Humanitaarülikooli loomiseni Vilniuses pagenduses olevate Valgevene üliõpilaste jaoks;
- G. arvestades, et Valgevenes toimuvad pidevalt demokraatliku liikumise aktivistide ja sõltumatute ajakirjanike vahistamised ning kohtuprotsessid poliitilistel motiividel, samuti välisriikide kodanike väljasaatmised;
- H. arvestades, et paljude kadunud isikute juhtumite lahendamine ei ole edasi liikunud;
- I. arvestades, et 12. mail 2005 kuulutas Valgevene justiitsministeerium Valgevene Poolakate Liidu juhtkonna seadusevastaseks, ning et valitsuse juhtnööride alusel keeldus poolakeelset nädalalehte Glos znad Niemna trükkiv trükikoda ajalehte välja andmast ja valitsuse katte all trükiti valeeksemplare;
- J. arvestades, et 27. augustil 2005 nõudis Lukašenko valitsus Valgevene Poolakate Liidu juhtkonnalt demokraatliku ja õiguslikult valitud juhtkonna tagasiastumist eesmärgiga asendada see valitsuse soove arvestava juhtkonnaga;
- K. arvestades, et muude vähemuste, sealhulgas mustlaste ja usuvähemuste olukord on pidevalt halvenenud: protestandi kirikud on suletud ja evangeelsed kirikud keelustatud;

Neliapäev, 29 September 2005

- L. arvestades, et teabevabadus on piiratud olukorras, kus kõiki, nii riiklikke kui piirkondlikke telekavasid juhib valitsus ning Interneti-ühenduse jookseb läbi riigiettevõtte, mis on sulgenud mitmeid Interneti-kontosid ja veebisaite;
- M. arvestades, et kaabeltelevisiooni teenusepakkujaid võetakse vastutusele selliste välismaiste telekanalite edastamise eest, mida Valgevene valitsus ei ole heaks kiitnud; arvestades, et Valgevene kaabeltelevisiooni teenusepakkujatel on keelatud kõikide Ukraina telekanalite ja ka Poola telekanali Polonia edastamine;
- N. arvestades, et uute ajalehtede registreerimine on ametivõimude poolt peatatud, et kohtuprotsessid ajalehtede ja ajakirjanike üle on igapäevased ja paljud olemasolevad ajalehed on saanud kõrgeid trahve, mis teeb võimatuks väljaandmise jätkamise;
- O. arvestades, et president Lukašenko on teinud Euroopas ja Valgevenes tegutsevatele valitsusväliste organisatsioonide rahvusvahelisele võrgule peaaegu võimatuks aidata Tšernobõli katastroofi tagajärgede all kannatavatel lastel reisida erinevatesse riikidesse ravile;
- P. arvestades, et pärast mitme diplomaadi väljasaatmist kutsus Poola Minskist ajutiselt tagasi oma suursaadiku, lükates tagasi president Lukašenko süüdistused Poola sekkumise kohta Valgevene siseasjadesse;
- Q. arvestades, et 15. septembril 2005. aastal New Yorgis toimunud ÜRO tippkohtumisel süüdistas Valgevene president Aleksandr Lukašenko ÜRO inimõiguste asutusi, et nad lasevad end ära kasutada teiste riikide kontrollimiseks;
- R. arvestades, et nõukogu lähenemisest Valgevene teemale on puudunud otsustavus ja kindlameelsus;
1. mõistab teravalt hukka Valgevene režiimi valimatud rünnakud meedia, opositsiooni liikmete, vähe-
muste ja inimõiguste aktivistide, usuliidrite ja mistahes isikute suunas, kes üritavad vabalt kritiseerida presi-
denti ja tema kehtestatud režiimi, nagu nähtub meelevaldsetest vahistamistest, vahistatute väärkohtlemisest,
kadumistest, poliitilisest tagakiusamisest ja teistest repressioonidest, mis kõigutavad demokraatia ja õigus-
riigi põhimõtete alustalasid;
 2. mõistab hukka Valgevene režiimi 17. augusti 2005. aasta dekreeidi 460 muudatuse, mis käsitleb väli-
sabi vastuvõtmise korda, ning millega laiendatakse nende eesmärkide nimekirja, mille tarbeks ei tohi väli-
sabi vastu võtta: märgib, et keelatud on rahvusvahelise abi vastu võtmine ja kasutamine "põhiseadusvastasel
eesmärgil", ametivõimude kukutamiseks, Valgevene siseasjadesse sekkumiseks, valimiste või rahvahääletuste
korraldamiseks, miitingute, poliitiliste kogunemiste, pikettide või streikide korraldamiseks või propaganda
materjalide valmistamiseks ja jagamiseks, lisaks on võimatu korraldada mis tahes konverentse, seminare ja
kohtumisi välisabi rahaliste vahenditega;
 3. mõistab hukka režiimi 22. augusti 2005 otsuse keelustada reformeeritud evangeelne kirik, mis on
Valgevenes tegutsenud üle 400 aasta, ning mis keelustati kuna kogudusel puudus ametlik aadress, samas on
ametliku aadressi olemasolu võimatu, sest ametivõimud olid eelnevalt nad kõikidest palvemajadest välja
tõstnud, mis on vastuolus Valgevene usuvabaduse seadusega;
 4. mõistab hukka valitsuse tegevuse Valgevene Poolakate Liidu vastu, mis on vastuolus Euroopa Nõukogu
1995.a rahvusvahemuste kaitse raamkonventsiooni põhimõtetega, ning katse "suukorvistada" suurimat
valitsusvälist organisatsiooni, mis on üks väheseid, mida ei kontrolli valitsus; meenutab, et vähemuste
õiguste austamise alla kuulub ka ühinemisvabadus ja organisatsiooni põhikirjajärgselt valitud organite
tunnustamine; mõistab hukka valitsuse katse ajalehe Glos znad Niemna kontrolli alla võtmiseks;
 5. mõistab hukka Poola vähemuse aktivistide jätkuva tagakiusamise, kes soovivad säilitada oma liidu
sõltumatuse; märgib, et kõige aktiivsemaid liikmeid on korduvalt viidud prokuratuuri ja politseisse, et
Valgevene Poolakate Liidu juhti Angelika Boryst on viimastel nädalatel üle kuulatud rohkem kui 50 korral,
ning et liidu asutajaliikmele ja praegusele asepresidendile Tadeusz Gawinile mõisteti 30päevane vanglaka-
ristus;

Neliapäev, 29 September 2005

6. mõistab hukka liidu aktivistidele Jozef Parzeckile, Wiesław Kiewlakile, Andrzej Pisalnikile, ja Andrzej Poczobutile valesüüdistuste alusel kuni kaheaastase vanglakaristuse määramise;
7. mõistab hukka Valgevene mustlasvähemuse tõrjutuse, kelle kodanikuõigusi on kärbitud ning mõistab tugevalt hukka mustlaste vihkamisele õhutavad kõned ametlikus meedias;
8. mõistab hukka asjaolu, et Valgevene ametivõimud keeldusid andmast sissesõiduviisat Euroopa Parlamendi liikmetele, kes läksid 8. augustil 2005. aastal uurimismissioonile;
9. kutsub komisjoni ja nõukogu üles looma valitsusväliste organisatsioonide, inimõiguste ja vähemuste aktivistide stipendiumide, visiitide ja paigutamise programm;
10. kui Valgevene ametivõimudel ei õnnestu sõnavabaduse, kogunemisvabaduse ja usuvabaduse olukorda parandada, lubades olukorra halvenemist, peaks komisjon, nõukogu ja parlament algatama menetluse, millega need Valgevene ametiisikud, kes on seotud tagakiusamisega, lisatakse isikute nimekirja, kelle suhtes rakendatakse viisakeeldu; Lukašenko režiimi vastased sanktsioonid peaksid sisaldama ka Valgevene ametiisikute varade külmutamise välismaal;
11. rõhutab veel kord, et ELi edasised suhted Valgevenega sõltuvad jätkuvalt edusammudest riigi demokratiseerumise ja reformimise suunas ja valgevenelaste juurdepääsust objektiivsele, vabale ja läbipaistvale meediale ning vähemuste ja usuliste õiguste ning vabaduse austamisest;
12. tervitab tõsiasja, et komisjon toetab jätkuvalt sõltumatut ringhäälingut Valgevenes; rõhutab Valgevene üldsusele edastatava kõrgekvaliteetse ja sõltumatu teabe tähtsust; kutsub nõukogu ja komisjoni taas üles tegutsema naabrussüsteemist tulenevatest kohustustest lähtuvalt ning toetama Valgevene kodanikuühiskonda ning sätestama Euroopa naabrussüsteemi eesmärkidest lähtuva finantsprogrammi, kohaldades toetusmeetmeid Valgevenele; nõuab tungival, et nõukogu ja komisjon eraldaksid võimalikult kiiresti veelgi suuremat abi Valgevene vabale meediale ja valitsusväliste organisatsioonidele ning laiendaksid ringhäälingu algatusi;
13. kutsub komisjoni üles tagama, et välisdoonoritelt vahendite saamiseks Valgevene võimude poolt asutatud "pseudo valitsusväliste organisatsioone" ei finantseeritaks ELi rahadega ning neile ei tehtaks eraldi ELi eelarvest;
14. kutsub komisjoni ja nõukogu üles toetama demokraatlikult valitud Valgevene Poolakate Liidu nõukogu ning teiste demokraatlikult valitud valitsusväliste organisatsioonide nõukogusid, mida ähvardab tagakiusamine Lukašenko režiimi poolt;
15. nõuab kõrgetasemelise ad hoc delegatsiooni loomist, selle saatmist uurimismissioonile Valgevenes ning oma tulemuste hilisemat raporteerimist Euroopa Parlamendile;
16. toetab kindlalt komisjoni presidendi teadaannet määrata Valgevenes eridiplomaat jälgima inimõiguste olukorda ning kutsub komisjoni üles kiirendama Euroopa Liidu alalise esinduse avamist Minskis, et paremini jagada teavet, koordineerida projekte ning jälgida olukorda Valgevenes;
17. kutsub nõukogu ja komisjoni üles tõstatama Valgevene küsimust Venemaa ametivõimudega, et määratleda ühine vastutus konkreetsete demokraatlike muutuste esile kutsumiseks selles riigis;
18. pöördub kõikide ELi liikmesriikide poole palvega kehtestada Valgevene kodanikele tasuta viisad;
19. kutsub Euroopa poliitilisi parteisid ja Euroopa Parlamendi fraktsioone üles tugevdama kontakte ja suurendama toetust Valgevene opositsioonile;
20. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide parlamentidele ja valitsustele ning Euroopa Nõukogu ja OSCE Parlamentaarsele Assambleele.